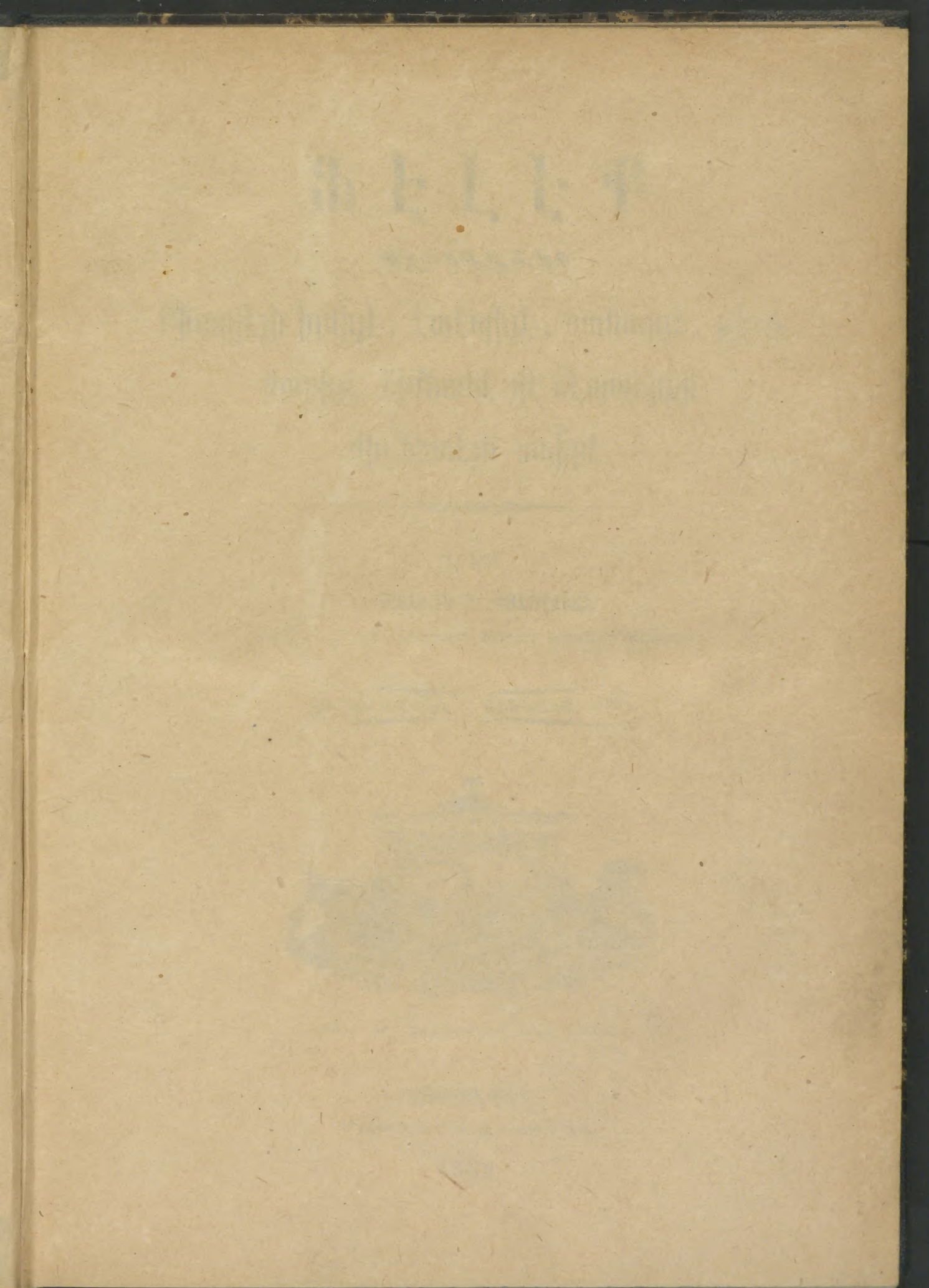

589

L

I.4

Ֆ Է Լ Է Ք

ՄԱԻՍԱԳԳԵՐ

Ռիսալէյի իւմիյէ, Էտէպիյէ, սանաիյէ, թիւն-
նարիյէ, հիֆեսաեւ վէ մէպահիսի
միւնիստէյի սաիրէ

ԷՍԷՐԻ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Յ. ՊԱԼԵՐԻԱՆ

ՍԱՊԸԳ ՄԻՒՏԻՐԻ ՄԻԼԼԱ ԳԱԼԷՍԻ ՏԱԱՎԻՅԻ ԹԻՃԱՐԷԹԻ ԳԱՅԱԷՐԻՅԷ

ՃԻԻՁԻ ԷՊՊԷԼ 1 ՅՈՒՆԻՈՒՄ 1882

معارف نظارت جلیله‌سنان تمصیل اولان رخصت موجب طبع اولنشود

ԻՍԹԱՆՊՈԼ

ՄԱԹՊԱ՝ԱԻ ԱՐԱՄԵԱՆ

1882

THE HISTORY OF

The history of the world is a subject of great interest and importance. It is a subject which has attracted the attention of all ages and all nations. The history of the world is a record of the progress of the human race, and it is a record which is constantly being added to. The history of the world is a story of the struggles of the human race for freedom, for justice, and for peace. It is a story of the triumphs of the human race over the forces of nature and over the forces of evil. The history of the world is a story of the growth of the human race, and it is a story which is constantly being added to. The history of the world is a record of the progress of the human race, and it is a record which is constantly being added to. The history of the world is a story of the struggles of the human race for freedom, for justice, and for peace. It is a story of the triumphs of the human race over the forces of nature and over the forces of evil. The history of the world is a story of the growth of the human race, and it is a story which is constantly being added to.

Մ Ո Ւ Գ Ա Տ Տ Է Մ Է

Փոռթերէսթլիյին զէվալինտէն ագտէմ քի, իլմի նիւճիւմին ինծիշարը հէնուզ շիմոիքի հալէ վասըլ օլամամըշ ըտը, զուպպէյի ասիւմանը եէտի զամ իծիպար իտէրէք, հէր պիր զամընը պիր սէյնարէ երլտըզ հիւքմիւնէ վէրիւրլէր, վէ ավարըզամը տիւնեավիյէ իչիւն անլէրին հիւքմիւնտէն նէշամ իտէր զէհապըլլա, վուզուամը քիւլլիյէեի ասիւման մանասընա օլան ֆէլէյէ ածֆ իտէրլէր իտի:

Ֆէլաքէթ քէլիմէսինին զազաա վէ միհնէթ մանալարը իհրազ էթմիշ օլմասը, պու մագսէտէ միւպթէնի օլմագ լեազըմ կէլէճէյի կիպի, պազի իզհարը ինֆիալը տէրուն, վէ իպրազը ահվէնինի կիւնակիւն պապինտէ աճ գաթը ճախրէյի ֆէշէֆ տէնիլիը օլմասընըն թահրիֆէն դասսաւ ֆէշէֆ քէլիմէսինէ թահվիլ էտիլմիշ պուլունմասը մէլիուզ տուր:

Էվիսամը մէզպուրէ, էզմիսէյի սալիֆէտէ օլ տէրէճէ ինծիշար, վէ թէվսիյի թէլէսիը պիշիմար էթմիշ իտի քի. իլմի նիւճիւմին տէլալէթի ախրէսիյլէ պամըլիեթթի միւշահէտէ օլունտուզտան, վէ խուսուսիյլէ ահքեամը իլմի իլահի իզմիզասընճա հէր պիր խուսուսուն խալիզի մուծլագ հազրէթլէրինին եէտի իզմիտարը քիպրիեարիլէրինտէ պուլունտուզու զապուլ վէ թէսիլմ գըլընտըզտան սօնրա տախի, ֆէլէք լուղէթի պախսթ վէ թալի մանասը ալարագ, հալտէն վէ էնվալը նէքպէթ, վէ րէնճիտէտէն շիքեսէթի հալի զալպի ինսանտա տիզիլէն էնվալը հարֆը նիտա, վէ նիհանէթսիզ օֆլար իլէ զօփարըլան ֆէրեատ ու ֆէզա, էլ եէվմ օ մանաեը շամիլ օլան ֆէլէք ալէյիտէ իսթիմալ օլունմագտա, վէ պու իսէ էվհամը մէզպուրէնին պիթթահվիլ տիկէր պիր զէհապ հիւքմիւ ալմըշ օլտուղունու անտըրմագտա տըր:

Խուսուսաքի էզմիսէյի սալիֆէտէ տիւնեա տուրուպտա կէօք տէօնէր զիւլմիւ հիւքմ էտէր օլմասընտան, զուհուրու ֆէլէյէ ածֆ էտիլէն քիւլլիւ վազաայի տիւնեավիյէնիտէ պի զարար, վէ տէվր ու թէպէտտիւլէ մէյեալ պուլունմասընըտա օլ տէվրի տախմէ վէրիւրլէր, վէ պիսսէն ալէյի միւսթէնէտ իլէյհի օլան ֆէլէյի տախի միւսէվվիր ատտ իտէրլէր իտի:

Անըն իչուն ֆէշէֆ լուղէթինին թալի մանասը իհրազընտան սօնրա տախի, միւտէվվիրիք սըֆաթը իպզա օլունտուզտան պաշզա, տէվր ու թէպէտտիւլիւնիւ իմա էտէր պիր թէշպիհաթտա իճապ էտէրէք, կիծտիքճէ ճէլրի կէրսունէյի ֆէշէֆ եախօտ չարիշ ֆէշէֆ թաապիրլէրիյլէ եատ էտիլէ կէլմիշ տիր:

Մալիւմ տուր քի ածիզ րէսսամլար թաապիրի մէզպուրու եալընըզ մանէվիսինտէ պուրագմաեըպ, պիր աեաղը իլէ եուվարլագ քիւրրէ իւզէրինէ պասարագ, տիկէր աեաղընը մուալլագտա պըրագմըշ, վէ պիր էլինէ սէատէթ վէ էնվալը մուվաֆֆագիեթլէ տօլու պիր պուլնուզ օլմըշ օլտուղու հալտէ, օ պիր էլիլէտէ պուլնլարտան ալըպ րասթ կէլա պախշ ու թէվգի, վէ պազիլէրինտէնտէ էվվէլքի իհսանընը օ եօլտա իսթիրտատ էտէօք կիպի, իքի կէօզտէն ամա պիր տուլսթէրի հիւրիւքէյէր նագշ ու թէրսիմ, վէ էնզարը ամմէեթ թագտիմ պիրլէ իսմինէ պախր տէրլէր իտի:

Քիւրրէ իւզէրինտէ պիր աեազլա տուրտուրուլմասընտան, պախշ ու իհ-

սանը սէպած վէ մէծանէ՞ծ իւզերինէ օլմսերպ, ալ՞ծ իսծ օլմասընըն հէման պիր
րիւզիկեար ֆըսըլտըսընա մէվգուֆ պուլունտուղունու, վէ աւա օլմասըլլա իսէ
տէսծինտէ միզսնը միւքեաֆամ վէ ճէզա օլմսերպ, սէրվէ՞ծ սէաւտէ՞ծ վէ հէր
նէվի տիւնեաճա իւլվիէ՞ծի, լսերզ վէ միւսծէհազզ օլմսատա օլմսեանատա
րասծ կէլա պախշ, հատէ զասպ էտէր խոռլինի պիլտիրմէք իսծէրլէր իտի :

Խշծէ պու խաեալսածըն Ոէէսիրամը սարիէյի միւսէլսէլէսինտէն տիր քի,
ազլըն վէ մէէմուլուն խարիճինտէ օլարագ ճէրէեան իտէն, վէ միւքեաֆամ հատէ
միւճազամ պապինտէ միզանը հազզ, վէ սէվապ կէօրիւլէմէէն հէր պիր վու-
գուամը զարիպէնին, վէ իզպալ իլէ իծպար տէնիլէն ահվալը միւլիսծէլիֆէյի մա-
աքիւսէնին էնվաինի, ճէլրի կէրսունէյի ֆէլէֆ. թաապիրինտէն հէր քէս րանա տէրք
էտէպիլիր օլմուշ տուր :

Կէլէլիմ քի զապահամ սամուր քիւրք տախի օլսա իւզերինէ ալմագ իսծէ-
մէէն սէֆիլ ինաան, նըշանկեահը օլան սէաւտէ՞ծ ու քէմալէ՞ծէ եէծիշէմէտիքճէ,
վէ թէտպիրճէ գուսուրունտան, հախօտ միւզճէզիեամը զատէրինտէն նաշի օլա-
րագ, զահրը աճզինէ հէր հանկը քէտէր ու սէֆալէ՞ծին պարը կիրանը թահմիլ օ-
լունուր իսէ, ինսպամը տինիյէ վէ ազլիյէ իւզրէ, գուսուրունու թանըմագլըղա,
վէ հէր հալտէ եինէ թանկըլ թէալէ հազրէ՞ծլէրինէ Ոէշէքքիւր սունմագլըղա
պօրճլու օլտուղունու պիլտիյի հալտէ տախի, ալարըզամ վէ վուգուամը տիւն-
եալիյէտէն տօլաեր, սապըրսըզ վէ ինսաֆսըզ զալպինտէ Ոէշէտտիւտ էտէն լսնէ՞ծ
ու սիծէմի, վէ օլ պապտէ զուհուրա կէլէն ինֆիալ ու մամէմի հէման ֆէլէյէ
խիծապ զըլմաեր, վէ օ իսծինատկեահա պօղազ տօլունու պաղըրմաեր աւտէ՞ծ
հիւքմիւնէ զօմուշ տուր:

Ձէպանը նաստա ֆէլիք քէլիմէսինին նէ էֆքեար վէ մանա իլէ թիզքեար
խտիլտիյինի պու զատար իլէ իզահ է՞ծտիքտէն սօնրա մագսէտի մուգատտէմէ-
միզէ կէլինճէ, հէր նէվի խուսուսամ վէ վուգուամտա ֆէլէյէ խնատ էտիլէն հէ-
զարան զատտարլըզ վէ զուլումքեարլըզ սըֆամլարընը, թաարիզ զըմնընտա ֆէլէք
թարաֆընտան հիշ պիր ճէվապ վագը օլմսեարագ, պիլա ֆիւծիւր եինէ իշի իլէ
մէշղուլ պուլունտուղու, պէնիյի աւտէմին պիր զամ տահա հըրս ու զազալընը
արծըրմաեա, վէ իսնատ իսնատ իւզերինէ պիլ ինզըմամ, մուհաքէմէսիզ հիւ-
քիւմլէրին արգասը ալընմամաեա եիւզ թուծմուշ, վէ օլ պապտէ օլան զանունու
զուրուն ճիհէ՞ծի թասհիհի իսէ, հէր հալտէ պիր միւծէրիզէ միւհման պուլունմուշ
օլտուղունտան, իշպու րիսալէնին վագիֆէյի մէզպուրէէի հիւսնիւ ինրաեա, վէ
հէր քէսին քէնտի տիլ վէ ֆիլիլինին միւքեաֆամ վէ միւճազամընը կէօրէրէք,
վէ պագի խուսուսար տախի պի հիքմէ՞ծի խիւտա զուհուր իտէրէք, պունլարտա
ֆէլէյին մէտիլէլի օլմատըզտան պաշգա, անըն վէ չարխընըն տախի, խալիզի
մուծլազըն հիւքմիւ լէմնէզէլիսի թահմընտա պուլունտուղունու, մէպահիսի միւ-
ծէնէվվիայը իլմիյէ վի էտէպիյէ իլէ թէֆհիմ զըլմաեա միւծահիտ պուլունտու-
ղու ճիհէ՞ծլէ իսմինին ֆէլէֆ թէսմիլէսի թէնսիպ զըլընմըշ տըր :

Եօզսա ֆէլէֆ նամըլլա միւրատը աճիզանէմիզ էֆքեարը ածիզաեր թէճ-
տիտ զըլմագ, վէ հախօտ էսպապը զահիրիյէսի մէճհուլ պուլունտուղունտան տօ-
լաեր ինսանա տէհշէ՞ծ վէրմէքտէ օլան, վէ էսպապը պամընիյէսի հիքմէ՞ծի իլա-
հիյէէէ մէնուծ պուլունան ահվալ վէ ալարըզամը ինսանիյէէի ֆէլէյին չարխընա
սարըպ սարմալամագ տէլիլ տիր :

Փ Ե Շ Ե Ք Ք Ի Ի Ր

Համոռ ու սէնա օլտուն Հազգ Թէալէ վէ Սիւբհանէհու հազրէթլէրինէ , սա-
 եէյի մէարիֆ վաեէյի հազրէթի Շէհինշահիտէ , կիւն պէ կիւն Թէվսիյի ինթիշար
 իւզրէ պուլունան ուլում ու ֆիւնունուն , մէմալիքի մահրուսէյի շահանէլէրինին
 հէր Թարաֆընտա ալէլ իթլազ Թաամիմի , վէ հէր սընըֆ Թեպաա վէ զիրի տէս-
 Թան պէյնինտէ Թէսրիյի Թաալիմի իչուն , լեազըմ կէլէն վասայիթի մատտիյէ վէ
 մանէվլիյէէ հէր չէնտ միւսաատէ , վէ օլ պապտէ սահաիֆի Թարիխիյէէ ալթուն
 հէլլէր իլէ գայտ ու իշարա , վէ շիւքրանիեթի պիշըմարա շահան լուծֆ վէ իհ-
 սանը ֆէվզէլատէ պուլրուլմագտա պուլունան պիր ասըր ճէտիտի մէյմէնէթ պէ-
 տիտտէ եաշամագտաեըզ :

Էնտատ ու էսլաֆըմըզն զուլմէթի ճէհլ ու նատանիեթէ գուրպան կիթմիշ
 օլան զիզըյմէթ վազըթլարընը , պու կիւնքի կիւն պիզլիմ Թահսիլի իլմ ու տանիշ
 պապինտէ միւսաիտ պուլունան վազըթլարըմը իլէ Թամպիզ վէ միւզահէսէ էթ-
 տիքճէ , սանիեթլէրիմիզլէ վարասընա գատար , շիւքր ու սիթսեիշլիմիզի Թէքրար
 էթմէք ֆէրիզէսիյէ միւքէլլէֆ պուլունմագտաեըզ :

Խուսուսաքի , չար ճանիպի ճիհանըն պու կիւն քի կիւն էնվարը իլմ ու
 ֆիւնուն սանէսինտէ հափսեը եարըպ կիտէն Թայեար Թարզընտա հուսուլու իւմ
 նիյէ չապասընա տիւշմիւշ օլտուզլարընը կէօրտիւքճէ , վէ ալամըֆը տէրեանու-
 վալը հազրէթի Շահանէտէն իհսան պուլրուլան միւսաատաթ իսէ , օ մազաուիտի
 ալիյէէ միւսթէնէտ խոուլինի պիլտիքճէ , արթըզ պիլզէր համոռ ու շիւքրանիեթ-
 թի , վէ վուսուլու մաթլուպ պապինտէ իճապ իտէն սայ ու զայրէթի տիրիլ իլէ
 պիր տագիզէ պիլէ ֆէվթ էթմէմէլիեիլ :

Իշթէ էզ հէր ճիհէթ վազիֆէյի զիմմէթի միւսէլլէմէմիզտէն օլան Թէշէքքիւ-
 րիեթի , պու պապտէ տախի Թէքրար էտէրէք վէլիլի նիմէթի պիլ միւնէթի-
 միզ Փատիշահըմըզ էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինին իզտիեատը էօմը վէ իզպալ , վէ
 շէվքէթ իճալը ճէնապը ճիհանպանիլէրինին տալամը վաճիպ իւլ էտասընտան
 սօնրա . կէլէլիմ քի , պախի ֆախր ու միւպահաթըմըզ օլան իշպու ասըր մէարիֆ
 հասրտա նէչէ զէվամը վաթանբէրվէրանըն վաթան վէ միլլէթինէ , պիր Թարիզլէ
 իֆայը հիւսնիւ խըտմէթ իխթիեար , վէ իպրազը միւլէսսէրի բեարկիւզար էթմէք-
 տէ օլտուզլարընտան , վէ էլինտէն ճիւզի քիւլլիւ պիր շէյ կէլէպիլէնլէր իսէ ,
 միւսաատաթը մաարուզէէ նախ պուլրուլմագտա պուլունտուզլարընտան ճէսա-
 րէթ ալարազ , պիզ տախի իշպու բիսալէնին Թապ ու Թէմսիլինէ միւսարաաթ իյ-
 լէտիլ :

Պու պապտէ պիր պիւեիւք իսթիֆատէ էթմէք էմէլինտէ օլմանըպ , եալընըզ
 մէսարիֆաթը վազասսընը չըզարաճազ գատար գարինի հիւսնիւ գապուլ պուլ-
 րուլուր իսէ , օլ պապտէ չէքիլէն էմէյի միլլէթիմիզլէ ֆախրի պիր խըտմէթ էթ-
 մէքիլէ միւզապիլ ԹուԹարազ իֆթիխար իտէճէյիլ տիր :

Մա մաֆիհի վուզու պուլան գուսուրումուզուն աֆիլըլա մէսթուր պուլրուլ-
 մասը էրպապը վալէմաէն Թէմիննի օլունուր :

Սկիզբն իմաստութեան երկիւղ Տեառն. (ԱՌԱԿ. Ա. 7)

Երանեալ է այր որ եգիս զիմաստութիւն, եւ մահկանա-
ցու՝ որ ետես զհաննար, զի լա՛ւ է զվանառն զայն գսա-
նել՝ քան զգանձս ոսկւոյ եւ արծաթոյ : (ԱՌԱԿ. Դ. 13—14)

Յ Ե Լ Ե Ք

ՄՈՒՍԱՎՎԵՐ

ՐԻՍԱԼԷՅԻ ԻԼՄԻՅԷ, ԷՏԷՊԻՅԷ, ՍԱՆԱԻՅԷ, ԹԻԻՃՃԱՐԻՅԷ, ՇԻՔԵԱԵԷ ՎԷ
ՄԷՊԱՀԻՍԻ ՄԻՖԻՏԷՅԻ ՍԱԻՐԷ

ԻՇԹԷ քիւրրէյի արդ իլէ պէ-
րապէր ճէրէեանը Էօմրիւ ինսան պիր
տէվր տահա ալար, իշթէ կէրտիւնէյի
ալէմ մահվ օլուպ գաչան, վէ եալընըզ
պիր գուկուտաթը թարիխյէտէն
պաշգա, Էսէր պիլէ պըրագման
1881 սէնէսինի տախի, թէքմիլ թէ-
ֆէրրուաթըյլա պէրապէր Էնզարը
ճիհանտան ճիւտա դըլար :

Վէ իշթէ քիմիսինէ եէվմի վէլատէթ
վէ մէպատիյի հաեաթ, վէ նէչէլէրինէ
խէ եէվմիլ միեատ օլան պիր սէնէ
տահա Էօմրիւ ինսանտան թէրգին, վէ

հիչլէր գաթարընա գայտ ու թէրգիմ
օլունտու... ուչտու... պիր սէնէլիք
տահա Էվգաթը զիգըյմէթ, կէչտի...
պիր թագըմ ֆուրսաթը մուվաֆֆա-
գիսէթ, վէ պիր տահա կէլմէմէք իւզ-
րէ հիչլէր արգասընա գաթըլարագ
նապէտիտ օլտու :

Աճէպա նէ իտի պու պիր սէնէ
զարֆընտա չէքիլէն հէզար պին տէրտ
ու զահմէթլէր... նէեէ իտի տօյմազ
արզու իլէ իպրազ օլունան նիհաեէթ-
սիզ շէվգ ու զայրէթլէր, վէ նէ իչուն
իտի լաեուհա թէտպիրաթ իլէ կէօ-

լիւէն հիսապորդ թէտարիքէր ...
 թէտարիքէր օնլարընքի հասր օլուն-
 տուղլարը սաաթլար կիւնէր հափ-
 թալար վէ այլար քէնտիլէրինտէն էվ-
 վէլ ուչուու վէ պէր հաւա օլտու :

Պիր տէֆա արգամըզա
 տէօնէրէք աճապա թայրան
 իտէն սէնէյի աթիղ աեը ըլ-
 կըմ սըլլըմ կէօրէ պիլիպ
 տէ, տէր խաթըր իտէ պի-
 լէճէքմիլիղըի, օ սէնէ տա-
 խի թըպղը պու հէնուղ ի-
 չինէ կիրտիյիմիղ սէնէ կիպի,
 միւտիւրի շիրքէթէր ֆապրի-
 գաթօրլար վէ թիւճալլար
 միւ թէտաափա տէֆաթիր
 գարըշորբարադ պիր սալ
 մուհասէպէսի թանդիմիլէ
 օղրաշմը, վէ պաղիւկիւնլար
 վէ էսնաֆլար ումուրու ախղ-
 ուիթալարընըն սէնէլիք հի-
 սապլարընը եազմըշ չըզմըշ
 վէ գափաթմըշ, զիրաաթ ճըլարէսպապ
 վէ էտէվաթը վէրիլէլէրին թէհիե
 գըլըշ, վէ խըտմէթքեարլար վէքիլ-
 խարճլար աղալարը իլէ օլան հիսապա-
 րընը պաղլամըշ, ամէլէլէր մըգաարը
 իւճրէթլէրի իլէ մէսարիֆլէրի նիսպէ-
 թինի եօղլամըշ, մէտեուլար պօրճ-
 լարընը գաթլամըշ, վէ տաեինլէր
 սէրվէթլէրի գուեուտաթընա պագ-
 արգճա զուրուրլանմըշ իտիլէր :

Վէ քէզա սէնէյի մաղիյէտէ տախի
 պի այնիհի շիմաթի կիպի հանըմլարըն
 սիւս սալթանաթ վէ թօէլաթլարը իլէ
 օղրաշտըղը, մատմուղէլլէրին սէնէ-
 նին եէնի մօտալարընը արաշտըրա-
 ղը, տէլի գանլըլարըն չէշիթ սիւսլէր
 վէ ճիճի պիճիլէր իլէ աթէշի աշգ ու
 սէվտա իչինտէ բէրվանէվէշ տօլաշտը-

ղը սըրաաա, էօթէ թարափաա տա-
 խի ալիմլէր վէ ասհապը քէմալէթ վէ
 թէճրիւպլէր պու ճէմիյի օեուճադ-
 լարա նաղար էթտիքճէ թէէսիւֆլէ-
 րինի թութամամըշ իտիլէր :

ԹԵՎԶԻՅԻ ՄԻԻԲԵԱՅԱԹԸ ԹԱԼԵՊԷԿԵԱՆ

Հաքէզա կէչէն սէնէ տախի շիմ-
 աթի կիպի մէքթէպլէրին, մուալլիմ-
 լէրին պիր սէնէլիք տէրս բրոկրամա-
 րը խիթամ պուլմուշ, վէ թալէպէ-
 կեանը ուլումուն իսէ, իմթիհանլարը
 իքմալ ու իճրա օլունմուշ օլտուղու
 հալտէ, էօթէտէտէ պու թալէպլէր
 սինտաշլարընըն չօղլարը, պալօ թէ-
 աթրօ, վէ հէր նէվի սէյր ու թամա-
 շակեահ պըրադմանըպ տօլաշմըշ, վէ
 պաղիլէրիտէ խօվարտալըղլարա վէ
 օեուլարա տալարադ պիր պիրի իլէ
 պօղուշուպ խըրլաշմըշ իտիլէր :

Նէչէլէրի սէնէնին տէօրթ մէվսիմի-
 նիտէ պօշա պըրադմանարադ հէր
 նէվի իսրաֆլա, եաղըդ գըշըդ գէվգ
 ու ճիւնպիւշլէրի իճրա իտուպ պիթիր-
 միշ օլտուղլարը հէնկեամուա, պիր

ԽՈՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՆՈՒՄ

չօգտարար տա խարճըդ փարա, կե-
հինմէյէ բուպա, հագման տէյիլ
քէօմիւր իլլա պիր դապա եօնկա պի-
լէ պուլամսեարագ աճ սուսուզ սըզ-
լամըչար խաի:

Պաղիլէրի սուսը օլտուգլարը իգ-
պալ ֆայթ ծնունտան միւթէքէպպիր
կէօղլէրինի էթրաֆա տօլաշոր-
տըզճա, չէշմանը խօտրէսէնտիլէրինի
մազհար օլան սէատէթի հալլէրինտէն
տօլանը իպրազը սուրուր ու շատու-
մանի խոուպ, նիլէլէրի խաէ հէր նէվի
մահրուսիլէթ վէ զարուրէթինտէն
նաչի լնտանը ճիլէրսուզ էտիճի ֆէր-
ետալար իլէ աղլամըչ խաի:

Ազլարը հիճապ վէ իթիրազ իլլէ-
թի իլէ էրիտիպ կէթտիլի սըրատա,
պինլէրճէ քիլիլէր տախի հիչ պիր շէյի

տէրտ վէ գուրունտու էթմէսէրէք
գալըպ գալըպ եաղլար պաշլամըչ խաի:

Քիմիանին, արալան բէնչէսի ալ-
թընտա էգիլտիլի, վէ պաղիլէրինին
խաէ ելլան զէհրլէրլիլէ զէհրլէնաի-
յի եէրաէ, նէչէլէրի տախի հաեաթ
ալըպ տիրլմիլ, մաղլուպիլէթէ զա-
լիպ կէլմիլ, վէ ալէմին եուսուզու
ալթընտա օլան սէրինի հէր քէսէ
կէօթէրէ պիլմիլ խաի:

Էլ հասըլ պիր պիրինէ զըտտ տուրուր
վէ պիրի տիկէրինի բահմէթ օգուլթ-
տուրուր հէզարան վուգուաթ, իշ-
թէ պու կէլիպ կէչէն սէնէնին իսթա-
թիսթիլինտէ մէվնուտ, վէ մուգայ-
եէտ խաի խաէ տէ, իքի ճիհէթ վար
ըտը քի հիւքմ ու թէհսիլինի ալէմէ
միւսալաթ իւզրէ իլլէթտիրմիլ խաի:

Պիրիսի հէր եէրաէ, վէ հէր սընըֆ-
տան օլան ինսանլար իւզէրինտէ լաէն-
գաթի տէվամ իւզրէ պուլունան իզ-
թիրապ վէ մէշազգաթ, տիկէրի տէ
պաղթէթէն հուլուլու էճէլ իլէ գա-
թը պաղը հաեաթ ըտը:

Իլթիրապ վէ մէշազգաթ... էվվէթ
ուսուլմի, վէ սըհհէթի ուսուլմիլէթի-
նի խաէ պիր ալիմին զիրտէ թէրճիլմէ
լաիլէն մէալը էպետթը, քետալլէն
միւհթէվի տիր:

Այնը իզքիրապ պայ ու կէսաեա,

Հիւքմ էսուպ ճէր ճէմ գըլմագսա բագիլիգ.

Աննագ ճէվիլլէ չէֆիլէն ճէֆա,

Պիրի սիկէրէն իսիլիր բէֆիլիգ:

Ֆագըր չարփըրը բէայիլու իչուն.

Լաֆին զէնկիլին Ֆիլի բիւր ազապ,

Պիրիսի ճիսմէն Ֆագըր վէ մահգուն,

Տիկէրի գալալէ չէֆէր իզքիրապ,

ԷճԷԼ Թըրփանընըն ալէմուսավա քէ- սիպ պիշմէքտէ օլտուղունու Թէսլիլէ հաճէթ մէսս իթմէեիպ, հէր տագիգա ալէմին կէօղիւ էօնիւնտէ իսէ տէ, պէջլէ պիր սահիհիլիյի քիմսէնին կէօր- մէք իսթէմէտիյի, վէ հէր քէսին քէն- տի իւթիւնէ կէթիրմէմէաէ կէզալիյի պէտիհի պուլունտուղունտան, անըն իշունտաիսի պէրայի իսթար զիրտէ իքի պէյթ իշարընա իպթիտար գըլընտը:

Օլուր քիւզ օվա կիւհ ու սէնկիսքան, Հաչան ֆի էնէլ արարսա քրփան, Դափաերպ չէօմին ինսաթսք սէսքիւ, Պայ կէսա պիլմէգ իսէր հէփ քալան:

Նէ քախք քան պիլիւր ճէ ագըլ ճէ՝ շան Նէ կէնն ճէ կիւզէլ ճէ սապի սիւպեան Ինսինսէ պիր քիր գըլմէքի ալէմ:

Դուրքուլմազ չուն հիչ զուլմունսան ինսան:

էյ...ազիզիմ իպ- նի ատէմ, սալը ճէսիտ իշունվար գուվվէթի պա- զուեա ալըպտա Թէճաիտի նի- եէթ, վէ Թէէ- եիտի ճէսարէթ իտէրէք հազըր- լանտըլըն, վէ պիր եէնի տէֆ- Թէրի հիսապ աչ- մաեա գալգըլտը- ղըն, վուգուաթը մէզպուրէ սանի- լէրիլէ տօլտուր- մադ իշուն տէ- յիլ մի տիր, նէ տիր պունլարտան արատըլըն, նէ տիր տօյմազ խա-

հիշ իլէ արզուլէտիյին, վէ նէ տիր ա- ճապա պու տէրէճէ քէօր քէօրիւնէ գափըլտըլըն շէյ, սէատէթ տիր էջ- լէ տէյիլմի...էվվէթ սէատէթ...

Հանկը սէատէթ տիր պու, էյէր պու ալէմսէ պուլուրուզ տէեու չալը- չըպ չապալանըլան, վէ պիր արալըդ- տա մուվաֆֆադ օլտուգ զանն օլու-

ԱԴԱՄ ՎԷ ԵՒԱՆԸՆ ՃԷՆԷԹՏԷՆ ՎԷ ՃԻՏՏԻ
ՍԷԱՏԷԹՏԷՆ ԹԱՐՏԸ

նան շէյ իսէ եա- ղըդլար . . . օլ- տուն: Չունքի սօ- նու կէլմէզ խա- հիշ վէ արզու իլէ պէնիլի ատէմին արատըլը հէր նէ իսէ մուվաֆֆադ օլանա գատար ալտանըլ, օնտան սօնրա սանաշըլըր քի արզուսունու իքմալ իաէճէք շէյ օ տա տէյիլ տիր, պինաէն ա- լէյհ էտինտիք- տէն սօնրա գա- թան էհէմմիեթ- Թի գալմազ, վէ միւթ է ագըպէն տիկէր պիր շէյ

իշունտահա եէնիտէն չապաեա տու- րալանըլ, վէ արատըլըմ սէատէթ արթըդ պու իքինճինին նէթիճէսինտէ տիր սանըլ, եիւզ պին տէրա պէլա չէքէրէք օնու տա գաղանըլ, լաքին եինէ պօշ տաիմա կէօզ վէ արզուսու մալիք օլմատըլը շէյ սըչրաերպ ա- թըլմազ տա տըր:

Իմոսի արտը արասը քեսիլմէքսիզին պիր գարար միւսթագպէլտէ կէօղէ-տիլէն սէստէթ հանկըսը տըր էօյլէ իսէ . . . զէնկինլիք տէյիլ, չունքի զէն-կին օլանլարտա կէլէճէյէ ինթիզարէն չապատան տուր օլտուգլարը եօղ, տթրաթ սալթանաթ տէյիլ, չուն օն-լարա մալիք օլանլար տա էլան մու-վաֆիադ օլամատըգլարը շէյլէր իչուն եանըպ թիւթմէքտէ տիլլէր, հիւնէր վէ մաարիֆէթ տէյիլ, զիրա օնլարը է-տինէնլէր տախի հալլէրինտէն պիր շէյ աննանեամանըպ պաշգա շէյլէր արա-մագտա տըրլար, իլիւմ տէյիլ, չունքի ալիմէր տախի իլանհիհանէ հիչ պիր շէյ պիլմէտիքլէրինի աննանեօրլար, վէ կիթտիքճէ պիլմէք վէ էօյրէնմէք չապասընը արթըրընեօրլար, նէթիճէյի քէլամ էօմիւր խիթամ պուլուեօր, լաքին արանըլան շէյ իշթէ պու տուր տէնիլէճէք հիչ պիր մուվաֆիագիեթիթ գապիլ օլամանեօր :

Պու էօմիւր էօյլէ պիր տէնիլ էօլ-ճուլուղու տուրքի, մահալլի մուվա-սալթաթ ատտ օլունան, վէ նըշանկեհա հիթթիխաղ գըլընան ուֆուգ, հէր ա-տըմ ալտըգճա ուղամագտա, վէ սէ-ֆիլ ինսան իսէ մուվասալթաթ արզու-սունա էօմիլինին նիհանէթինէ գա-տար գալըլմագտա տըր :

Նիչուն քի արզու պիհուլուտ, շա-քին տիւնեա իլէ մուվաֆիագիեթիթլէ-րի մահալուտ օլտուղունտան, պու ճի-հանըն հիչ պիր իւլվիեթ, վէ սէա-տէթի օ արզուեա նիսպէթ գապուլ էտէմէեօր :

Սէֆիլ ինսան, հալը սէատէթէ մու-վասալթաթ տըր տէեու պիլտիյի էկէր զէնկինլիք իսէ, էօնիւնտէ կիտէն պիր պիրլինտէն իւթիւն զէնկինլէրին, էվ-

լատ իսէ, գաղանմըշլարտա օլան պին-լէրինին, տէպ տէպէ վէ սալթանաթ իսէ, մալիք օլանլարտա պուլունան էճնասը միւթէնէվիլալէրինին, ըիւթ-պէ վէ մէսնէտ իսէ, նաիլ օլանլարտա օլան տէրէճյի միւթէլիէլէրինին, գալպլէրի թէէմին, վէ շէվգ ու զայ-րէթի թէսքին իտէմէեօր օլտուղու, վէ հէր պիրիսի արզուլէտիյի շէյէ մուվասալթաթընը միւթէագգըպ, պիր չապատա տահա տիւշէրէք հուսուլու պապինտէ եէնի պաշտան ճէհտ ու իղ տամ մուպաշիրէթինտէ պուլուն-տուղու, հէր շէնա կէօղիւ էօնիւնտէ իքէն տախի, պիր վէճհլէ կէօրմէք իսթէմէեօր :

Վէ ճիւզիեաթտան իսլարէթ օլմագ-լուրէ, պիր գուտրէթէ նաիլ օլուպ տա, տէֆի իհթիեաճ իտէրիմ հիւլ-եատըլա կէճէեի կիւնտիւղէ գաթա-րագ չալըշըպ չապալանան պիր ֆա-գըր իլէ, միլիեօնլար ալըպ սալթան էհ-լի սէրվէթ պէյնիտէ, չապալանըշ ճիհէթիլլէ իշին ճիւզիեթ, վէ քիւլ-լիւեթի նիսպէթինտէն պաշգա պիր ֆէրգ օլմատըղընը, նէֆսինճէ ճայը իսլրէթ ատտ գըլմանեօր :

Պիչարէ ինսան պու վէճհլէ եագա երթմանաւորնա չապալանըշընտան, վէ չունուտա գաղանըր, եախօտ է-տինիր իսէմ նաիլի միւրատ օլուրում զէհապըլա, հէր շէ պատապատ օղ-րաշըշընտան հասլ օլաճագ նէթիճէ-նին, եալընը պիր իւմիտտէն պաշգա շէյ օլմատըղընը թանըմանեօր, . . . էյ իմոսի տիւնեալի սէատէթ տէնիլէն շէյ, հիսապըղ տէրա ու միհնէթէ, վէ սօնսուղ ճէհտ ու զայրէթէ մու-գապիլ սատէճէ պիր իւմիտ տիր էօյլէ իսէ . . . :

էվվէթ իւմիտ տիր... լաքին հանկը իւմիտ, պու իւմիտ նէ Բասկալ ֆէյ-լէսօֆուն «ինսան եաշամազ եաշամա-հա իւմիտ իաէր» տէտիյի պօշ իւմիտ տիր, վէ նէ տէ Պանտօրանըն (*) գու-թուսու տիպինտէ գալան միւսհիշ իւմիտ տիր, զիրա ինսան գըսմընը մարէնավարի հէր թարաֆա չէվիրէն, վէ ուֆագ տէֆէք միւքեաֆաթլար ուղրունա պիսիհանէ իահիշէր, վէ չէքիմէզ տէրտ ու միհնէթլէր իչինտէ եէսիր էտէն, վէ գաղանաճաղը իչուն գաղանտըղընը, վէ նաիլ օլաճաղընա իսթինատէն էօմրինիւ ճանընը, վէ զիգըյմէթ վաղըթլարընը մահվ էտիպ պիթիթաիյի հալտէ, արզուլէթտիր-տիյի չէյ իչուն եինէ մուալլագուտ կէզտիրէն իւմիտլէր տիր օնլար:

Պու իւմիտլէր, նէ իլահլար սընը-ֆընա տօլրու եիւքսէլմիշ, վէ միւ-տահինլէրի թարաֆընտան հազգըն-տա նապուսու իլահի թէրէնիւմիւնէ գառար թէրֆիյի սալթանաթ էթմիշ օլան իսկէնտէրի աղիմի իգնա, վէ նէ տէ ուլում վէ քէմալէթ իլէ մութթա-սըֆ, վէ թէճարիպի ահվալը տիւն-եալիյէնէ քէմալէն վազըֆ օլան, օլ աղիմ վէ ալիմ Սողոմոնսուն մուվաֆ-ֆագիեթի վազաասընը իպգա գը-լապիլմիշ իտիլէր:

(*) Պանտօրա աթէշ վէ չիլինկիլիք իլահը օլան Հեփեստուն եարաթմիշ օլ-տուղու իլք գարը օլուպ, Հեփեստու մէր-գումէնին եիւզիւնէ ալ բէշէ թութարագ իլահլարն հուղուրունա չըգարտըգտա, հօեա Աթէնա իլիֆ, Ափրոդիտէ հիւսն, Ապոլոն իւմի միւսիզ, վէ Հէրմէս ֆիշնի պէլաղէթ իհսան էթմիշ, վէ իլահլար ի-լահը օլան Դիոս իաէ, հէր նէվի ֆէլա-քէթ նէքպէթ, վէ տէրտ ու միհնէթի պիր գութու իչինէ վալ իտէրէք, մէր-գումէ վասէթասըյլա տիւնեատա մէս-

իշթէ վաիդի ալիմին տիւնեա իչուն նէթիճէյի հիւքմիւ պու տուր:

«Պաթըլըգլար պաթըլըղը հէր պիր շէյ պաթըլըգ տըր»

(Ժող. Ա. 2. վէ թԲ. 8.)

Իմաի էօլիւմ սաաթընա գառար, պու ճիհանըն հիշ պիր հալինտէն շա-քիր օլամանան, վէ պիր վէճհէ ար-գասը ալընամանան նէթիճէսիզ իւ-միտ, պէս պէլիքի պիր նիհանէթսիզ իւլվիլիյէ պէքէեօր, վէ օ իւլվիեթ-տէ էօլմէզիք օլտուղունտան պու ա-լէմտէ մուվաֆֆագ օլունա պիլէճէյի եօգ տուր:

Պինաէն ալէյհ սէատէթի սահիհէ, էօլմէզիք վէ էօլմէզիլիյէ վուսուլ ի-չուն իւմիտ էթմէքիք օլուպ, պու իւ-միտ տիւնեալի իսթիրահաթ պապին-տէ հէր չէնա գանաաթը, վէ զիքրի ճէմիլ զըմննաա հէրնէվի աասըր պէր-կիւզիտէ իլէ իֆայը հիւսնիւ խըտմա-թը, վէ ազըպէթինտէ իաէ էօլմէզի-յէ նաիլ օլմագ իւզրէ իգթիզա իտէն թէտարիքնաթը թէճիլիզ վէ իսթի-եար էթաիլէճէյի տէրքնար վէ լա պիւստ, վէ պունտան մաիսասը միւ-քեաֆաթսըզ տէրտ ու պէլա, վէ ֆաի-տէսիզ ճէվր ու ճէֆա օլտուղու լէ-հինի ըիւթպէյի սիւպութ տուր:

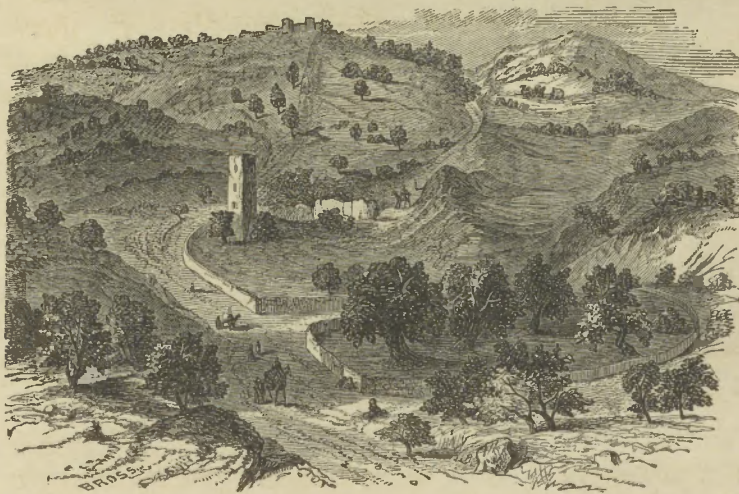
Քիւն օլուպ զագէպինէ միւսթէհագ օլ-մուշ օլան Պրոմէթէոսա կէօնտէր միշ իտի, էսնայը սէֆէրտէ գութուուն ազըր ա-չըլըպ, թէքրար գափաեասընա գառար, իչինտէ օլան շէյլէր տիւնեաեա տէօքիւ-լիւպ, գութունուն տիպինտէ տնճագ պիր իւմիտ գալմիշ ըմիշ, պունտան շու մանաեը չըգարտագ իսթէրէր իտի քի, տիւնեանըն հէր պիր շէյի տէրտ ու պէ-լատան իպարէթ օլուպ, ինսանըն գաթիէն մալիք օլտուղու եալընըզ պիր իւմիտ տիր տէեու:

Սէօգիւմիւզիւ խիթամ էտելիմ, ին-
սան գըամընըն էօմը տէֆթէրի պա-
լաւնտա իշպու խաթէմէ մուգայէտ
օլուպ, սէնէլէրին հէր տէվրինտէ
գուհուտու մէզպուրէ, մուամէլաթը
ճէտիտէնէ մուգատաէմէ ատտ օլուն-
մալը տըր քի, հուսուլու իւմիտէյի
սահիհէ թէէմին գըլընմըջ օլսուն:

Իշթէ պու պատպտէ սատըր պույ-
րուլան քէլտմը Բապպանի:

«Թարլալարըն զանպագլարընա տըգ-
«գաթ էտինիզ, զահմէթ չէքմէտէն,
«վէ տէ էյիրմէտէն նամըլ պիւհիւրլէր.
«Իմտի սիզէ տէրիմքի Սողոման պիլէ
«պիւթիւն տարաթը իլէ օնլարըն պի-
րիսի կիպի կէնինմէզ իտի: (Մատ.
2. 28.)

«Նէֆսինիզի սագընընըզ քի, գալպ-

ՁԵՅԹՈՒՆԼՈՒԳ ՏԱՆԸ

«լէրինիզ սէրիսօլուգ, պէտմէսթիք,
«վէ տիւնեալի գայկըլարտա աղըր-
«լանմասըն, վէ օլ կիւն իւղէրինիզէ
«ափանսըզ վատըլ օլմասըն. տէհու
«նասիհաթ էտուպ, կէճէլէրի գէյ-
«թունըլգ տաղընտա պէյթիւթէթ
«էտէր իտի: (Դուկ. ԻԱ. 34.)

ԶԱԵՐՐ ՍԸԶԱՆԸ

Էմրի գիրաաթը սէքթէտար իտէն
հայվանաթտան պիրիսի տախի օվա
հախօտ չաեըր սըչանը տըր, պունլար
աիկէր ֆարէլէրին իքի միսլի պիւ-
հիւքլիւքտէ օլուպ, վէ ատի ֆարէլէր
եըլտա պիր տէֆա, վէ պէշ ալթը
թանէ եավրուլար օլտուգլարը հալ-
տէ, չաեըր սըչանը սէնէվի իւշ տէ-
ֆա, վէ օն իքիտէն եիկիրմիտէ գա-
տար եավրու պըրադըր, վէ պինասէն
ալէյհ պիրտէն վէ ֆէվգ էլ զտէն չօ-
ղալըր օլտուգլարը տէքքեսար տըր:

Անատօլունուն էքսէր մահալլէրին-
տէ վէ ալէլիտուսու Գայսէրիյէ հէ-
վալիսի կիպի գըրաճ օլան եէրլէրին-

տէ, գար վէ գըշը
խաֆիֆ օլան սէնէ-
լէրին պահարլարըն-
տան սօնրա պու սը-
չանլարըն քէսրէթի,
ասհապը զուրրանըն
պատիյի նէքպէթի
օլմագտա տըր:

Պու ֆարէլէր պաշ-
լըճա չէկիրտէյէ խա-
սիմ օլտուգլարըն-
տան, գավուն վէ
գապազ պօսթանլա-
րը էլլէրինտէն զար

աղլամագտա, վէ տէլիպ տէ չէկիրտէ-
յինի եէմէյէ տատանմըջ օլտուգլարը
պօսթանլարտա իտէ խայր պէրէքեսաթ
գալմամագտա տըր:

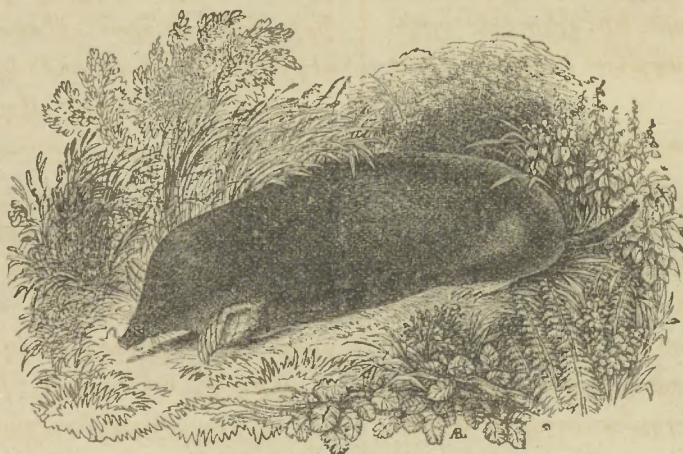
Պունլարըն թէլէֆի իչուն պիզճէ
հէնուզ պիր չարէ տիւչիւնիւլէմէնիպ,
չու գատար քի, պազի մահալլէրտէ
կէօզէ իլիչէնի գուրչուն, սաչմա իլէ

վուրմագտա օլտուգլարը կէօրիւլըր իսէ տէ , պու ֆարէլէր ալճըլըզա պաշըճա կիճէ տէվամ էտէր օլմալարընտան , վէ պալեատէ իշար գըլընտըլը իւզրէ , սէնէտէ պիր գաշ քէրրէ վէ քիւլլիւնէթլէ հալրուլամալարընտան , էօյլէ պիրէր պիրէր վուրմա իլէ թիւքէտիլէմէզ :

Էվրօպալըլար զանն էտիւօրլար քի , պուլնտան եիւզ էլլի իրի եիւզ սէնէ գատար ագտէմ , քէնտի մէմլէքէթլէրինտէ պու ճինա ֆարէ օլմալըպ , օլանլար պուլնլարըն եարը պիւ-

լուպ , պիր չօգճա պօղուշարադ պաղի տէ աճլըդտան տօլանը բարչալանըպ եէնէրէք գըրըպ կէշիրիւօրլար տէհու :

Հաքին մալիւմ օլտուղու իւզրէ էվրօպալըլար պիզիմ կիպի հէր պիր շէյի թապիաթընա պըրագըպ տա , մազարաթընտան խասարտիտէ օլմագլըզը խօշ կէօրէմէտիքլէրինտէն , պիրտէն վէ քիւլթէն քիւլթէն թէլէֆ օլմալարը իշիւն քէք չօգ թարիգ վէ թէտպիր արամըշլար վէ պուլմուշլար իտուլինէ , վէ պիզիմ զիրաաթըմըզտա իսէ

ՉԱԵՐԻ ՍԸՉԱՆԸ

եիւքլիւլանտէ , վէ սիւահ թիւյտէ իտի տէ , 1730 թարիսիլլէ ինկիլիզլէրին Հինտիսթան վէ Աճէմիսթան իլէ թիճարէթճէ քէսպի իսթիլաթ էթմէլէրի իւզըրինէ , մէղքիւր զինճապի վէ պօղթիւլլու օլան , վէ գատիմ ֆարէլէրինին իրի պիւեիւքլիւլանտէ պուլնտան ֆարէլէրի , կէմիլէրի իլէ էվրօպա գըթասընա իւք էվլէլ ինզիլիզլէր կէթիւմիշ տիրլէր տէհու :

Վէ հաթթա օ զէհապտա վարաըր քի , պու սըշանլար հէմ ճինալէրի օլման սիւահ ֆարէլէրէ տիւշման օ-

էլ եէվմ պուլնլարըն խասարաթը պաղը պուլնտուղունա մէպնի , պու պապտէ օլան տվճըլըզլարընըն պիր գաշ նէվինի պուրատա զիքր էթմէքիլի ֆաիտէտէն ատա իաէրիզ :

Ուիլլիք նամընտա օլան չիֆթիլք սահալի ինկիլիզ , քէնտի չիֆթիլքեաթընըն , պիլիճ կէօյէրլին պօթման վէ էրինլէրինի , պու ֆարէլէրին թէլէֆ իթմէքտէ օլմալարընտան աճիզ գալարադ , շու աթիտէ պէյան իտէճէյիմիզ թարիզլէ թէմիզլէտի :

Սիւնկէր բարչալարընը թուզու

Թերէ եազընա պաթըրըպ, վէ էօֆէ-
լէեէրէք ուֆազ ուֆազ էթ եա էթ-
մէք բարչալարընտան մաամուլ հապ
կիպի եափըպ ֆարէլէրին եուվա տէ-
լիքլէրի ազընա սաչալար խոի:

Մէգըիւր հապարտան ֆարէլէր եէ-
տիքճէ, սու տէեու պաեըլըլար, վէ
հէման պիր սու պուլուր պուլմազ
չաթլամաճապընա իշմէյէ մէճպուր օ-
լուրլար ըտը:

Կէքի պու հալտէ եութտուգլարը
սիւնկէր բարչալարը սուեու էմտիքճէ
միտէլէրինտէ շիչիպ, վէ հալմ օլու-
նուր շէյտէ օլմատըղընտան իշպու միւ-
զիրը հայվանլարըն եիւզլէր իլէ պիր-
տէն բաթլամալարընա սէպէպ օլուր
խոի:

Պաչգալարըտա պուհտան թուհաֆ
պիր ալճըլըգ իճաա էթմիշ տիր,
շէօյլէ քի պու ֆարէլէրին եուվա տէ-
լիքլէրինէ եազըն պիր մահալէ, կէնիշ
վէ 2 արչընտան եիւքսէրէք իչի պօշ
պիր ֆըչը դօեուպ, ազընը ինճէ
թահթա իլէ գափաաըլար, վէ եէր-
տէն ֆըչընըն ազընա տօղրու եէրէ-
պինէ պիր թահթա ուղատըրլար ըտը:

Մէգըիւր թահթանըն իւզէրինտէ
պիր թաղըմ էթմէք ուֆանուրը, եա տա
ուէն կիպի ֆարէլէրին խօշլանաճաղը
շէյլէրտէն սաչալարլար ըտը թա ֆը-
չընըն գափաղընա տազ:

Ֆարէլէր պու եէեինտինին սէպէ-
պինէ թահթանըն իւզէրինտէն ֆըչը-
նըն տէրէսինէ գատար էնիպ չըգըպ
եալամաեա ալըշտըղտան սօնրա,
պիր արալըգ ֆըչընըն իւզէրինտէքի
գափաղը գալտըրըպ պիր ինճէ տէրի
կէչիրէրէք, եարը եէրինէ գատար
մըլալարլար, վէ տէրինին տիկէր եա-

րըսընը տախի ինճէ ինճէ տիլէրէք,
քէնարլարընը ֆըչընըն ազընտա իլի-
շիքաէ պըրագըրլար ըտը:

Վէ ֆըչընըն եարըսընա գատար
սու տօլտուրուպ, վէ օրթա եէրինէ
տախի սուտան պիր ազ եիւքսէրէք
պիր թաշ տիքէրլէր խոի քի, ֆարէ-
լէրտէն պիրիսի նաաըլ օլսա եէմ սէ-
պէպիլլէ եօղարընա գատար չըգըպ,
վէ տէրինին տիլիք վէ իլիշիք եէրինէ
պաստըղլայըն, քէնարը գայվաճաղը
վէ ֆարէնին պիրտէն քէնտիսինի ֆըչը-
նըն տիպինտէ պուլաճաղը աչիքեար,
վէ մա մաֆիհ մէգըիւր ֆարէ հալլիլլէ
ֆըչը իչինտէ օլան թաշտան պաչգա
սէլամէթ եէր պուլամաեըպ, սուտա
պօղուլմամապ իւզըրէ մէգըիւր թաչըն
իւզէրինէ գօշաճաղըտա տէրքեար
տրը:

Ամմա սօնրատան իքի թարաֆը
եօղլանըպ սէլամէթինէ իւմիտ վէ
գուրթուլուշունա չարէ օլամանաճա-
ղընը աննանընճա, ֆէվգէլատէ աճը
սէսլէր, վէ տէհշէթլի ճիրիլտէեիլլէր
իլէ արգատաշլարընը իմտատա չաղը-
րըպ, վէ ծնլար տախի պիր պիրինին
արգատընա գաթըրլարագ գուրթար-
մաեա գօշուշտուգլարը ֆարէնին եա-
նընա տէօքիլիլլէր իտի:

Հալ պու քի օրատա օրթա եէրտէ
տիքիլի օլան թաշտան պաչգա մա-
հալլի սէլամէթ օլմատըղընտան, բէյ
տէր բէյ սուեա տէօքիլլէն ֆարէլէր,
պու տէֆա արգատաշ գուրթարմադ-
լըղը ունուտուպ, նէֆի չտպատընա
տիւչէրէք վէ հէփաիտէ թաչըն իւզէ-
րինտէն պիր եէր եաղալամագ իսթէ-
եէրէք պիր պիրլէրիլլէ խըրըլ կըրըլ
պօղուլմաեա, վէ արգատը ալընմազ
վալինէսիլլէր գօփարմաեա պաչալարլար

ըտը քի, պունլարըն հիշ պիրիսի սէ-
լամէթլէրինէ խայր էթմէտիքտէն
պաշգա պիլաքս կիթտիքճէ սէսլէրինէ
գօշուշան ֆարէլէրին տէ հանլարընա
տէօքիլմէլէրինէ վէսիլէ օլուր ուտու :

Մարգասս նամընտա օլան պիր Ֆրան-
սըզ չիֆթճի տախի պու ֆարէլէրին
գըրըլմասը իշուն տահա պաշգա եօլ
թուլթմուշ ուտու :

Պու զաթ պիր գաշ թանէ ալ քէօ-
րէյի իլէ պիր իքի տէ կէլինճիք մա-
րիֆէթլյէ հիսապսըզ ֆարէլէր բար-
չալահըպ, վէ պունլարըն գըրկընընը
կէօլիլ էօնիւնտէ կէօրէրէք հայիֆի-
նի ալմագ իւզրէ մաթլուպունու պէր
վէճհի աթի մէվգիլի իճրահա վազ
էտէր իտի :

Մալիւմ տիր քի կէլինճիք տէնիլէն
հայվան արըզ, վէ ինճէ պիչիմիլ օլ-
տուղու ճիհէթլէ, ֆարէ տէլիքլէրի
հէր նէ գաւար տար տախի օլա սա-
ղըլըպ կիրմէնէ միւսախո հալտէ տիր,
վէ էկէրչէ ֆարէտէն փէք չօզ ուֆադ
խսէ տէ, թապիւթը իգթիզասը թըպ-
գը գապլան միսալի աճ օլմասըղը
վազըթլար պիլէ պիր տամլա գան
սօրմագ իշուն, պին հայվան փարչա-
լամաստան նէ տօնար նէ տէ օտանըր :

Մարգասս մէգըլըր կէլինճիքլէրտէն
ֆարէ եուվալարընըն պիրիսինէ լիւ-
զիւմիւ մըգտար սալարընճա, պէհէ-
րի ֆարէլէրին պէշէր օնար թանէսինի
պիրահէն թէլէֆ էթմէքսիլին, վէ հէր
թարաֆլարը գանա պօհանմագսըղըն
կէրի տէօնմէզ իտիլէր :

Մա մաֆիհ պու կէլինճիքլէր էօյլէ
այգըրը շէյլէր եափարլար ըտը քի ա-
գըլտան խարիճ, շէօյլէ քի պաղը քէր-
րէ ֆարէլէր պիր գաշ թանէ օլարագ
եուվալարընըն զահէթ պիր տար եէ-
րինտէ կէլինճիքլէն եօլունու քէսմէյէ
սավաշմագ տա իքէն տախի կէլինճիք-

լէր զայրէթ վէ ճէսարէթտէն տիւշ-
մէզ, վէ դուվիլէթլէրինն քէսիլտիլի
եէրտէ տախի պիր պէտ վէ ֆէնա գօ-
գու չըզարարագ ֆարէլէրի տարմա
տաղըն իտուպ, եինէ ալլարընտան
լիւճիւ իթմէզ իտիլէր :

Պունլարըն ալճըլըզ էսնասընտա
էօյլէ սըրալար կէլմիշ տիր քի, Մար-
գասս կէլինճիքլէրին մէհմուլ էթտիլի
սաաթտա ալտէթ իթմէմէլէրինտէն
չիւպհէլէնէրէք ֆարէ եուվալարընը
գազմահա մէճպուր օլտուգտա, փա-
րա փարչա օլան ֆարէ լաշէլէրիլէ
գափանմիշ տար եօլլարտան կէլին-
ճիքլէրին չըզամագ օլարագ սոն նէ-
ֆէսէ կէլմիշ օլմալարընը միւշահատէ
կյլէմիշ տիր :

Պաղի քէրրէ տախի եուվալար իքի
տէլիքլի օլարագ, տէլիլին պիրիսին-
տէն սալտըրաղըր կէլինճիքլին գօլա-
լատըղը ֆարէլէր, տիկէրինտէն գա-
չըպ դուրթուլամամագ իւզրէ միւսիւ
Մարգասս չիւպհէլէնտիլի տէլիքլէրին
աղընտա պիրէր ալ քէօիէյի պէք-
լէթտիրի, վէ պու հալաէ պու միւ-
զիլը ֆարէլէր տըշարը չըզասլար
քէօրէքլէրէ, կէրի տէօնէլէր կէլին-
ճիքլէրէ թէստալիֆ իթմէք իւզրէ ի-
քի գըլըճ արասընտա պուլունտու-
րուլմուշ օլուր իտի :

Թաֆսիլաթը մէպսուլթէտէն մագ-
տէտ, զիրաաթճըլարա, պաղչէպան-
լարա, վէ խոսուսիլյէ Գայսէրիլէնին
նատիր իւլ էմնալ Անպար գալունլա-
րընը պու ֆարէլէրէ թէլէֆ էթտիրիպ
տէ, «պու ոէնէ պօսթանլարա ֆարէ
տատանտը նէ չարէ» տէեու էլ օվա-
լամատան պաշգա շէյ եափամահան
պօսթանճըլարա, պու եօլտա թէտ-
պիրլէր իլէ տէֆի մազարաթըն միւն-
քին օլապիլէճէյինի իթմարտան ի-
պարէթ տիր :